

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 56—
pol leta 28—
četrt leta 14—
en mesec 4/70

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
za pol leta 30—
za četrt leta 15—
za en mesec 5—

Jugoslavija

Na pisemne naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Oglašajo se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 25 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19.
Upravnništvo je na Marijinem trgu številka 8.
Telefon številka 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 80 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Naša fronta na Koroškem.

Branitelji naših mej na dan!

Ob stoletnici prvega Jugoslovana vam kličemo: Izpolnite svojo prisego! Na kaj smo prisegli neštivilnikrat? — Jugoslavija ali smrt! Smo li na to prisego že res pozabili? Prisega je sveta! Jugoslovanska mati, ki si podpisala s takim zanosom majniško deklaracijo, ukaži svojemu sinu, naj prime za puško, Korotan je v nevarnosti. Jugoslovanska žena, poklekni, ako to že mora biti, pred svojega mlačnega moža in ga prisili, da gre braniti naše meje, saj je prej štiri leta branil tuje. Jugoslovansko dekle, zapovej svojemu fantu, naj gre takoj brez najmanjšega odloga med branitelje domovine. Ako te ne poslušajo, pokaži mu — strahopetcu — hrbet, saj drugega ni vreden!

Prvi del naše legije je že odšel na ogroženo mejo. Zastopani so bili vsi stanoviti, celo dva vrla svečenika, a ta četa je majhna. Ali naj bode ta cvet našega naroda zaradi mlačnosti in brezbriznosti drugih res posvečen gotovi smrti, ki mu preti od razkačenih nemških tolp? Ne, vsi še danes za njimi! Ako ne zadošča za prevoz železnica, odrinite pešice, saj do Karavank, Korena, Jesenic, do Golice, Jezerskega, Celja in Maribora ni daleč. Če le hočejo oni, ki morejo in bi predvsem morali, bode delo kmalu opravljeno.

Kdor pa pušča domovino v zadnjem, odločilnem hipu na cedilu, kdor hoče še dalje posedati za gorko pečjo, kdor bega sedaj, v tem hudem času, narod s puhlimi besedami in frazami, kdor razdira prepotrebno edinost, bodi proklet in pečat sramote naj nosi na svojem čelu do sramotnega groba.

Mladina in možje v boljših letih, osobito pa vi, ki imate skrbeti le zase in za nikogar drugega, ki ste že sukali z gnjevom v srcu orožje za propadlo Avstrijo. Takoj na dan! Ne čakajte, da vas osramote neobgljeni starci ali očetje mnogobrojnih družin.

Narodna vlada pa naj stori tudi svojo dolžnost in poskrbi, da se takoj zbere in opremi močna truma vojakov in požene zbesne Nemce preko naših gor, preko našega Beljaka in Celovca. To je pač najmanj, kar more narod od nje zahtevati za svojo popolno rešitev.

Pod orožje!

Svobodna Jugoslavija kliče pod orožje mladeniče, ki so rojeni leta 1895, 1896, 1897, 1898 in 1899. Domovina je v nevarnosti! Naši sovragi Nemci, Madžari in Italijani stegajo grabežljive svoje roke po našem ozemlju in nam hočejo odvzeti izvojevano svobodo. Iztrgati nam hočejo najlepše dele jugoslovanske naše zemlje. Nastopimo proti sovražniku vsi kot en mož. Hitimo pod orožje, zlasti vi mladeniči! Dolga leta ste se borili za tujca proti lastnemu narodu, žrtvujete se sedaj vsaj nekaj tednov za svobodno svojo domovino, za domačo grudo!

Pokažite v dejanju, da ste v resnici vredni sinovi svobodne Jugoslavije! Kdor bi se ne odzval poklicu pod orožje, je izdajalec svojega

naroda in domovine! Slovenski mladeniči, vsi pod orožje! Naj ne bo v Vaših vrstah nobenega izdajalca!

Sokoli in Orli!

V vas smo zri že od nekdaj eno organizacijo, ki se bo v slučaju potrebe odločno in neustrašeno postavila na branik naše svobodne domovine. Danes je že osmi dan, odkar se naši mladeniči prostovoljno priključajo v prostovoljno legijo, a od vaše strani ni še nobene uradne prijave. Čast domovine zahteva, da se takoj v kar največjem številu priključite v slovensko legijo. Kdor tega ne stori, naj ne nosi ne lepega imena, ne lepega kroja, kar velja zlasti za mlajše člane obeh organizacij. Pokažite torej, da ste Sokoli in Orli ne samo po imenu, ampak tudi v dejanju! Slovenski legijonarji.

Orli in Sokoli, kje ste?

(Pismo zavednega slovenskega dekleta.)

Domovina je v nevarnosti. Človek bi mislil, da ji bodo naši Orli in Sokoli z največjim nadušenjem prihiteli na pomoč. Pa kaj vidimo! Organizacija, ki ima namen, da čuva in brani koristi domovine, se ne gane. Vprašati se moramo, čemu nam je potem še sploh ta organizacija, ki se v najresnejšem trenutku ne zaveda svoje naloge. Za parado pač Orlov in Sokolov ne potrebujemo. Kako je n. pr. v skladu z orlovskimi načeli, če smatra predsednik šentpeterskega Orla sedaj za najnujnejše, da organizira plesne zabave? Kajpak, s plesom bomo najhitreje pognali sovražnike naše domovine!

Blejski „Sokol“ na koroški fronti.

Lesce, 9. januarja. (Izv. por.) Blejski „Sokol“ — 30 mož — odšel oborožen prostov. na koroško fronto. Bratje, posnemajte nas!

Kdo je zakrivil sedanji položaj na Koroškem.

V našem uredništvu se je zglašil kombatent s Koroške fronte, ki je izjavil: Major Lavrič je popolnoma nesposoben ali pa izdajca. Dne 20. nov. je zasedel Sv. Jakob v Rožu en jugoslovanski bataljon. Dne 15. dec. pa je major Lavrič odredil, da se odtrga ena stotnija in zasede Podklošter. Ta stotnija je bila 20 km od bataljona, brez zveze s tem in torej na ekspanirani točki prepuščena popolnoma sama sebi. Tako je bilo mogoče, da so Nemci zajeli celo stotnijo, ne da bi bilo mogoče poklicati pomoč. Oddelek je bil zajet in Podklošter zaseden ob 10. dop. dne 4. jan., a bataljonsko poveljništvo je to zvedelo šele popoldne ob petih istega dne! Krivo je temu to, da so se mogli raziti. Nemci in nemčurji nemoteno gibati in tako intrigrirati in špijonirati proti nam. Imeli so na razpolago celo telefon. Tako je bilo mogoče, da je nemško vojaško poveljništvo bilo natančno poučeno o moči naših čet ter vedelo nele, koliko mož je v posameznih hišah, ampak tudi, koliko in v katerih sobah. Med majorjem Lavričem in komandantom nemških čet je vladalo dobro prijateljstvo. V Borovljah je dal župan Ogris nabiti lepake za nemško-avstrijsko posojilo. Neki poročnik je lepak strgal, a ga je moral na ukaz

majorja prilepiti na isto mesto nazaj!

Poveljnik narodne straže v Št. Jakobu v Rožu je bil nadporočnik Primožič, ki je bil kot učitelj najstrastnejši nemčur. Ta se je dal seveda takoj ujeti in kakor so pripovedali, je poplaval po beljaških gostilnah v družbi nemških vojakov.

Župnik Meško je odšel iz Marije na Zilji 5. t. m. zvečer. Ker je bil dogovorjen z drugimi, da pojde preko Karavank na Jesenice, a ga ni bilo, se je bati, da so ga podivjane nemške tolpe ubile.

Toliko med našim vojaštvom, kolikor med ljudstvom na Koroškem vlada mnenje, da jih je Ljubljana izdala in prodala.

To mnenje je tem bolj opravičeno, ker imajo koroški Nemci največ 3000 mož nediscipliniranih tolp pod orožjem, nam ne bi bilo težko, da jih požene nazaj, ker imamo tudi mi precej vojaštva na Koroškem. Toda naše poveljništvo dela kakor nalašč za Nemce, ker prepušča posamezne oddelke same sebi. Tako so bile zajete posadke v Grabštajnu, Št. Pavlu, Podkloštru itd. Vse te po nemarnosti vrhovnega poveljništva na Koroškem.

Domovina v nevarnosti.

Veliko je navdušenje naše zavedne mladine za prostovoljske legije. Med prvimi so se priključili in deloma tudi že odšli na koroško fronto naši dijaki. Nevarnost je velika, pomoč nujna. To je razumela naša inteligentna mladina in vsa čast ji.

Vzmemirjive vesti zadnjih dni pa so povzročile deloma brezbriznost, deloma dvom v našem ljudstvu. Krivda vlade je, da se po nepotrebnem razburjajo že itak od gotove strani nahujskani fantje. Radi tistih par sto Nemcev na Koroškem naj trpi naša domovina? Dolžnost vlade je, da ukrene vse potrebno, kar zahteva od nje nevarnost domovine. Poskrbi naj v vsakem oziru, da bodo naše legije popolnoma opremljene, da ji bodo prideleni vseskozi zanesljivi oficirji in da ne bo tekla zaman naša najboljša kri. Vsa odgovornost pade na vlado, če bo domovina žalovala nad cvetom naše krvi.

Tedne in tedne so prosili naši koroški bratje za pomoč, v Ljubljani pa se niso hoteli zmeniti zanje. Očitali so jim celo strahopetljivost. Sedaj pa, ko prihajajo sem koroški begunci, ko morijo in ubijajo Nemci naše ljudi, sedaj je skrajni čas, da organizira naša vlada narodno armado. Vpokliče naj takoj vse zmožne mlade ljudi in naj kaznuje z vso strogostjo vojnih zakonov vsakega, ki bi se protivil ali celo hujskal proti mobilizaciji. Kdor ne stori svoje dolžnosti napram domovini, ki je v nevarnosti, je izdajalec in kot tak naj se kaznuje, če treba tudi s smrtjo. Če smo trpeli cela leta za Avstrijo, bomo žrtvovali tudi par tednov za osvobojenje našega Korotana.

Naše ljudstvo pa naj izpolnjuje vestno svoje dolžnosti in naj uboga Narodno vlado, ker tako zahteva domovina.

Nemški napadi odbiti. Hrabrost naših čet.

Ljublj. korespond. urad poroča z dne 9. t. m. ob 7. zvečer iz uradnega vira: Koroška: Skupina Področica.

Od 1. do 3. popoldne so Nemci obstreljevali naše postojanke s hudim topniškim ognjem. Okrog tričetrt na 3 je bil močan napad, ki smo ga vsled odločnosti našega topništva s kiva-vimi izgubami Nemcev odbili. — Skupina Ljubelj: Ljubelj branijo naše borovelske čete in tržiški prostovoljci. Preden so se naše čete iz Borovelj umaknile, so topove razstrelile in strojnice uničile. — Skupina Velikovec: Naš oddelek v Lipi (Lind), vzhodno od Velikovca, je odbil napad močne nemške patrole. — Na Štajerskem je položaj neizpremenjen.

O dogodkih na Koroškem se poroča nadalje: Današnji napad Nemcev na predor pri Področici je bil vsled odločnega sodelovanja našega topništva, ki mu je poveljeval nadporočnik Gregorič, in strojnih pušk sijajno odbit. Pri boju so se jako odlikovali nadporočnik Pičman, nadporočnik Ste-novec, dasiravno ranjen in četovodja koroške legije Gostinčar. Žal imamo enega mrtvega. Pri boju v Borovljah smo imeli po poročilu poveljnika 15 mrtvih in 20 ranjenih mož. Tri topove so naši vojaki razstrelili in uničili deset strojnic. Imena mrtvih bodo objavljena, kakor hitro bo mogoče.

Nemško uradno poročilo o bojih na Koroškem.

Celovec, 9. januarja. (Ljub. k. u.) D. k. u. poroča: Tisk. urad dež. odbora koroškega javlja: Izza 6. januarja se bojuje na severni izhod karavanskega predora. 7. jan. smo prekoračili pri Humbergu Dravo. 8. jan. zjutraj smo zavzeli po ljutem boju Borovlje. Sovražnik se je umaknil proti Ljubelju in proti goram. 7. jan. ob 8. zjutraj so zavzele naše čete Bistrico v Rožni dolini. 8. t. m. dopoldne smo vpostavili zvezo s Področico. Od začetka prehoda preko Drave pri Humbergu smo imeli pet mrtvih in 8 ranjenih. Kolikor je dosedaj znano, je imel sovražnik nastopne izgube: dva častnika ranjena ujeta in petindvajset mož neranjenih ujetih. Zaplenili smo tudi dva topova. Poveljnik jugoslovanske skupine Borovlje Alfred Lavrič je bil ranjen in ujet. Nahaja se sedaj z drugimi ranjenci v bolnišnici v Celovcu. Sicer je položaj neizpremenjen.

Rezervni častniki in odpravnina.

Priobčili smo o tem predmetu — članek, ki je bil pisan zelo trezno, a se vzlic temu ni mogoče strinjati z vsemi izvajanj. Ker smo dobili o predmetnem vprašanju še nebroj dopisov, naj povemo na kratko svoje mnenje o predmetu in s tem zaključimo debato.

Rezervni častniki so se borili — radi ali neradi, je postranska stvar — za Avstrijo in zato nimajo nikake pravice, da bi kaj zahtevali od Jugoslavije. Večina rezervnih častnikov pa tudi ne potrebuje odpravnine. To so vsi rezervni častniki, ki imajo lastno premoženje in stalne službe v civilnem razmerju. Teh je pa večina. Dajati odpravnino tem ljudem, se pravi metati vodo v morje. Opravičeno je edino, da se izplačuje še naprej plača rezervnim častnikom, ki obiskujejo kurz za vstop v kako državno službo: k pošti, železnici itd. Primerna podpora

bi se morala dovoliti tudi rezervnim častnikom, ki so morali prekiniti svoje študije in bi jih brez državne podpore ne mogli več nadeljevati.

Kar se stori za rezervne častnike več, je proč vržen denar.

Naj se nam ne ugovarja, da so imeli rezervni častniki škodo itd. Škoda so imeli gotovo vsi. Priprosti vojaki še večjo, nego častniki. A kdo jim da odpravnino? In vendar bi bila pravično in pošteno, da se da odpravnina tudi tem. Vemo kaj nam se bo ugovarjalo. To ni mogoče. Država nima sredstev. Toda če država nima sredstev za priprostega vojaka, ki je največ trpel in žrtvoval, jih ne sme imeti niti za rezervne častnike, ki so dostikrat živeli bolje, nego v civilnem razmerju in pri katerih v največjih slučajih ne more biti niti govora o žrtvah. Osobito pa ne bi se smela delati taka razlika v demokratični državi, kjer mora biti glavno načelo: enake pravice, enake dolžnosti, enake žrtve. S tem, da je naša narodna vlada dovolila odpravnino stanu, ki je itak že dosedaj užival vse privilegije, je pokazala, da nima pojma o pravem demokratizmu. Proč s predpravicami!

Nasprotno pa bi bilo nujno potrebno, da vlada izdatno podpre enoletne prostovoljce, ki so morali prekiniti svoje študije, da bodo mogli te študije nadaljevati. To velja osobito glede onih enoletnih prostovoljcev, ki kot politično sumljivi niso mogli postati častniki.

Vse drugo je nedemokratično.

Oni gospodje, ki so zahtevali v najtežjih časih naše države visoke odpravnine, naj store svojo dolžnost sedaj, ko je domovina v nevarnosti!

Jugoslavija.

Pred odhodom regenta Aleksandra v Pariz.

Belgrad, 9. januarja. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, bo odpotoval regent Aleksander sredi tega meseca z velikim spremstvom preko Broda, Sarajeva, Dubrovnika, Marzilje v Pariz. Z njim bo potovalo več jugoslovanskih diplomatov in politikov. Potoval bo iz Dubrovnika v Marziljo na krovu francoske vojne ladje.

Jugoslovanski odbor v Švici proti Italiji. Poziv predsedniku Wilsonu.

Bern, 9. januarja. (Lj. k. u.) Jugoslovanski odbor v Bernu poroča: V Bernu zborujoča velika jugoslovanska skupščina je dne 2. januarja 1919 sklenila, poslati predsedniku Wilsonu nastopni poziv: Jugoslovanska skupščina se obrača do Vas, varuha in branitelja pravice in svobode vseh narodov. Narod, ki je moral v tej vojni največ trpeti, narod, ki je pomagal s svojimi čini za zmago zaveznikov in razpad Avstro-Ogrske, narod, ki ga sami prištevate svojim zaveznikom, ta jugoslovanski narod trpi še danes vsled okupacije po italijanski armadi. Brezobzirno in proti vsakemu pravilu človečanstva nastopajo proti njemu, preteč mu, da bo Italija prisvojila njegove narodno najčistejše in najsamozavestnejše dele zoper njegovo voljo in ne da bi ga bil kdo povprašal. Mi Jugoslovani, zbrani iz vseh delov naše domovine, brez razlike stanu, izjavljamo: 1. Verujoč načelom, ki ste jih Vi, predsednik ameriške republike v imenu ameriškega naroda vpostavili za pravičen mir med narodi in pripoznavajoč jih, se nadejamo, da se bodo ta načela napram našemu narodu popolnoma uresničila, ker so to načela vseh onih, ki trpe in verujejo na pravičnost človeštva in narodov. Sklicevaje se na samoodločbo narodov, na pravico, ki jo pripoznavajo tudi drugi narodi, prosimo Vaše intervencije, da bi italijanska okupacijska armada zapustila vse kraje, kjer prebivajo Jugoslovani v pretežni večini, zlasti našo najčistejšo jugoslovansko deželo, Dalmacijo, zibel svobode in kulture našega naroda, in da bi zasedli te kraje ameriški vojaki. 2. Zahtevamo, da uresniči mi-

rovna konferenca rimski pakt kakor izraz svobodse narodne volje na čisto demokratičen način popolnoma, pakt, za čigar udeležitev so se moralno zavezali pred vsem svetom po eni strani italijanska vlada in italijanski narod po svojih zastopnikih, po drugi strani pa jugoslovanski narod po svojem zastopniku dr. Trumbiću kakor tudi po zastopnikih poljskega, čehoslovaškega in romunskega naroda. Le izvedba tega pakta more trajno spraviti oba soseda, italijanski in jugoslovanski narod. 3. Slovesno izjavljamo, da vsako krivico, storjeno nam po eventualni prispojtni našega čisto narodnega ozemlja po Italiji proti naši volji zavračamo in da bomo branili našo sveto pravico zoper vsako silo. Zborovanju je predsedoval Ante Kačić (Dalmacija); drugi člani odbora so bili: dr. Miloš Radosavljevič (Srbija), Hejkič (ime ni jasno) (Slovenija), Pavlovič (Srbija), Gerazimović (Srbija).

Nemci protestirajo . . .

Dunaj, 8. januarja. Nemško-avstrijska vlada je protestirala pri zastopniku vlade SHS na Dunaju, ker je narodna vlada SHS v Ljubljani odredila poklic letnikov 1895 do 1899 tudi v takozvanem spornem ozemlju.

. . . in protestirajo.

Dunaj, 8. januarja. Državni urad za zunanje zadeve je poslal Narodnemu svetu v Ljubljani in Narodnemu Vijeću v Zagrebu protest proti odredbi generala Maistra radi talcev.

Smrt srbskega književnika.

Zagreb, 9. januarja. Na pravoslavni božič je zadela kap pokojnega velikega župana in srbskega književnika Bude Budisavljeviča, ki je na to po kratkem trpljenju izdihnil.

Žigisanje bankovcev.

Belgrad, 8. januarja. V Belgradu se je že pričelo žigisanje ali štampiliranje svstro-ogrskih bankovcev in bolgarskih levov. Doslej se je ožigosalo že okrog 5 mil. K in levov. Vtišek te odredbe na prebivalstvo je nadvse povoljen. Kurz krone se je jel ze krepiti. Cene živil so jele padati.

Pesnik Katalinić izgnan iz Zadra.

V Zagreb je prispel pesnik Rikard Katalinić-Jeretov, ki so ga Italijani izgnali iz Zadra. Italijanski poveljnik mu je izjavil, da se sme vrniti v Zader šele ko bo mirovna konferenca odločila, komu pripade Zadar, jeli Italjanom ali Jugoslovanom.

Slovanski svet.

Čehoslovaška nar. skupščina pod utiskom atentata na dr. Kramača.

Praga, 9. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Čehoslovaška narodna skupščina se je po božičnih počitnicah danes prvič sestala. Zborovanje se je vršilo pod velikim utiskom včerajšnjega zavratnega napada na ministrskega predsednika dr. Kramača. Zborniška dvorana in galerije so bile nabito polne. Ko je vstopil ministrski predsednik dr. Kramač z drugimi ministri so se poslanci dvignili in mu priredili burne ovacije. Predsednik narodne skupščine Tomašek je otvoril sejo in v svojem govoru izjavil, da se narodna skupščina raduje, ker se atentatorju ni posrečil njegov namen. (Živahno, dolgotrajno pritrdjevanje.) Tomašek je nadaljeval: »Vaše pritrdjevanje ne izraža samo čustev narodne skupščine, temveč tudi vsega čehoslovaškega naroda. Čutim se dolžnega, da ministrskemu predsedniku dr. Kramaču v imenu zbornice odkritosrčno čestitam. (Burno odobravanje.) Prepričan sem, da govorim s tem vsemu narodu, vsem njegovim slojem in vsakemu posamezniku iz srca. (Ponovno pritrdjevanje.) Kakor smo svojčas pozdravili dr. Kramača, ko je bil osvobojen iz rok avstrijskega rablja, tako smo danes hvaležni usodi, da ga je otela smrti. Včerajšnji dan mora ostati v zgodovini našega naroda trajno zabeležen. Razvoj našega naroda je bil miren, brez krvolitja, brez žrtve revolucije. Edinole pri nas je bilo tako in tako mora tudi ostati. V naši republiki ni bilo in ne sme biti mesta za teror.

(Burno, dolgotrajno odobravanje.) Teror ni argument. Preveriti ne morem nikogar in tudi ako bi ga skušali udeležiti, ne bo dosegel svojega cilja. Pred terorjem se ne bo nikdo umaknil. Naša republika rabi mir, rabi smotreno, neutrudljivo in ustvarjajoče delo, ki bo odstranilo napake starega sistema. (Poslanci prirejajo med živahnim ploskanjem dr. Kramaču ponovne burne ovacije.) Nato preide zbornica k dnevnemu redu.

Češki socijalni demokrati obsojajo napad na minist. predsednika.

Praga, 9. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad javlja: »Pravo Lidu« priobčuje na prvi strani lista nastopno proklamacijo delavstvu: »Delavci! Včeraj po atentatu na ministrskega predsednika dr. Kramača so se razširile zmedene vesti, ki so povzročile sovražne demonstracije pred ljudsko palačo. Vodstvo stranke obsoja teroristične metode, ki se ne skladajo z načeli in taktiko socialnodemokratične stranke. Srečni smo, da strelji, oddani na ministrskega predsednika niso pogodili svojega cilja. Srečni smo, da se ni izvršil noben usodepoln čin in da moremo čestitati dr. Kramaču. Vodstvo stranke obsoja vsak poizkus, da bi se izrabil ta dogodek za katerokoli stranko. Z ozirom na izredne razmere smatramo za svojo dolžnost, pozvati delavstvo Velike Prage, kakor tudi delavstvo Kladna, naj nikjer ne zapusti dela. To bi bilo za češko javnost in za češko socialnodemokratično gibanje usodepolno.

Dopisi.

Iz Vrhnike. Pri tukajšnji davkariji ureduje še vedno konfident staroavstrijske vlade, nemškutar Weixler. Njegova hči obiskuje Huthovo šolo v Ljubljani. — Na Novi cesti se skriva neki italijanski vjetnik. Po dnevu imajo skritega doma, zvečer pa pohajkuje po Vrhniki. Dvomimo, če imajo naši slovenski vjetniki v Italiji tako dobro? — Gospoda župana Tršarja opozarjamo, da je še vedno nekaj nemških cestnih napisov. N. pr.: Bezirksstrasse nach Altoberlaibach und Podlipa.

Jesenice. Trije tovrni avtomobili stoje na Jesenicah ob cesti. Ker se nihče ne zmeni, so jih otroci že čisto razbili. Na šolskem vrtu gnije še nekaj voz in se tudi nihče ne zmeni, da bi jih spravil pod streho. Barake na Hrušici so bile prodane brez vednosti občinstva in ne na javni dražbi (vojnemu dobičkarju). Na Murovi, kjer bivajo samo revnejši sloji jeseniške občine, so hiše večinoma v najslabšem stanju z raztrganimi strehami. Teško se je pričakovalo razprodaje barak. V to poklčani faktorji so skrbeli, da so prišle barake za menda malenkostno vsoto v roke vojnega dobičkarja, kateri še pred par leti v Ljubljani ni hotel znati slovensko. Neki obrtnik se je pritožil pri merodajnemu faktorju, da so bile barake preceno prodane in ne na javni dražbi, da bi tudi on prišel v posest ene barake, katero bi rabil za svojo obrtnišvo. A ta faktor ga je nahrulil in s pomočjo Srbov vrgel iz pisarne. To si mora pustiti dopasti zaveden narodnjak, Sokol in obrtnik. Javnost sumi, da so gotove rekvirirane stvari prišle v neprave roke — in upam, da je prišel sum, kateri, je tu že zelo glasen, tudi na ušesa merodajnih faktorjev.

Iz Laškega. Okrajni zastop laški, v katerem sedi 24 Nemcev in 8 Slovencev, ki zastopajo pol odstotka Nemcev in 99 in pol odstotka Slovencev, še vedno obstoji, ker ni po mnenju g. dr. Brejca legalne podlage za njega razpust. Kljub naredbi Narodne vlade posluje okr. zastop nemško — to je po mnenju g. dr. Brejca legalno? Okr. šolski svet že več mesecev ni imel seje. Čudne reči!

Celje. Sprejmite od mene, priprostega kmeta, nekaj važnega za vaš list in Narodni vladi v premislek: Tukaj v Celju so — razven par častnih izjem — vsi sodniki sami pristni Nemci ali pa zagrizeni nemčurji. Evo vam nekaj imen pri okrožnem sodišču: dr. Rožanc, Bračič, Freiburger, Premeschak, Jany,

Venedikter in drugi. Pri okrajnem sodišču zopet najbolj zagrizen renegat, dr. Stepischnig in mnogo drugih. Človeka kar groza obide, posebno naš kmete, ako imamo kaj pri sodišču opraviti, ker gre še vse v pravem germanskem duhu in blaženi nemščini, komaj bi bilo, da bi kmetič vzel tolmača, da bi mogel s temi gospodi govoriti. Pozivljamo Narodno vlado, da napravi v Celju kmalu red. Gospodu poverjeniku za justico bo gotovo mogoče v par dneh te nemške gospode spoditi tja v blaženi rajh, kamor so si med vojno vedno želeli in sedaj bi radi naprej nas Slovence kot sodniki preganjali in pristransko sodili, pač po stari avstrijski metodi. Če je mogla Narodna vlada spoditi to sodrgo od pošte in večino od davkarije, mislimo, da je najsrajni čas, da zasedejo sodnijska mesta naši sodniki, do katerih bo imelo ljudstvo zaupanje. Je dovolj avskultantov, da zasedejo ta mesta; saj vendar ni potreba, da sedi pri vsaki mizi »Oberlandsgerichtsrat«.

V Mariboru je še vedno vse nemško. Na prodajalnah in tvrdkah so še vedno — nemški napisi. Tudi te nočejo razumeti v nekaterih prodajalnah, če zahtevaš v slovenskem jeziku. Nemško in nemčursko prebivalstvo še vedno upa na združenje z Nemško Avstrijo. Kavarna »Südbahnhof« se je prekrstila v kavarno »Prešeren«. Lastnik je naročil tudi vse slovenske časopise. Kavarna se vsem toplotno priporoča! Hujškači so tukaj še vedno na delu. Na vse mogoče načine in povsod hujškajo proti Jugoslaviji, posebno proti Srbom.

Spodnji Dravograd. Razpoloženje naših čet je dobro in bi bilo lahko izvrstno, ko bi poveljstvo narodnega kadra v Celju skrbelo za nas, kakor bi bilo potrebno. Hrana je pičila in slaba. Za december še do danes (6. jan.) nismo dobili plače niti častniki, niti možto. Naj bi vendar poslali kurirja s plačo za to malo posadko, to bi ne bilo tako težko in vojaštvu bi bilo zelo ustrezno. Kdaj pa dobimo zdravnika, vsaj enega? To je neodpustljiv greh, da se pusti vojaštvo na tako ekspanirani točki brez zdravniške pomoči. V bojih z Nemci je bilo na slovenski strani že več ranjenih, nekateri celo hudo, ktere so morali tovariši obvezati za silo in jih poslati v Celje v bolnico. Nujno je potrebno, da pošlje poveljstvo takoj vsaj enega zdravnika v Sp. Dravograd.

Pojasnilo.

Ker se širijo ustno in potom časopisja o meni, kot nekdanjem poveljniku prostovoljnih strelcev neresnične vesti, sem dolžan svoji časti, da sedaj, ko sem z drugimi tovariši vred vložil ostavko kot predsednik Narodne vlade SHS v Ljubljani in ne namerjam več prevzeti tega mesta, ugotovim naslednje:

1.) Brez svoje vednosti in brez svojega prizadevanja sem bil koncem februarja 1915 kot vojak komandiran iz Petrovaradina v Ljubljano da na Kranjskem nabiram prostovoljne strelce. To nabiranje se je brez vsakega mojega sodelovanja začelo že mesec dni pred mojim prihodom in podpirat ga je moral ne-le ves vojaški aparat, marveč tudi vse druge korporacije, nasproti katerim se je država mogla poslužiti represivnih sredstev.

2.) Ob mojem prihodu v Ljubljano je bil poveljnik strelcev podpolkovnik Trautvetter, kateremu sem bil jaz podrejen. Tovariši, ki so služili z menoj, vedo, da sem se po svojih močeh trudil ublažiti ukrepe podpolkovnika, ki kot Nemeec ni imel smisla za naše ljudi. To je dovedlo do sporov med poveljnikom in menoj, ki so se tako zaostrili, da sva prekinila vsako osebnostno občevanje in da sem prošil za premešitev.

3.) Očitano mi nabiranje strelcev obstajalo je v tem, da sem v pisarni sprejemal priglasitve ali strelce same, ki so se prostovoljno oglasili in prinesli seboj podpisana dovoljenja staršev. Vsega skupaj sem bil menda trikrat zunaj na deželi, da sem že prijavljene strelce zaprisegel.

4.) V zvezi s tem morem omeniti, da je bilo celo v prisegi strelcem posebej rečeno, da se bodo borili le to stran meje bivše monarhije, torej kot straža proti Italiji, nikakor ne ono stran italijanske meje ali celo v Rusiji in Srbiji. Z gotovostjo lahko trdim, da so ti strelci leta 1915 pripomogli, da Italijani niso vdrl v deželo in jo preplavili.

5.) Junja meseca je odšel podpolkovnik Trautvetter in vrhovno poveljstvo je imenovalo mene za poveljnika, ne da bi se jaz za to potegoval ali za to popreje vedel, potem

*) Priobčujemo z opazko, da je bivši g. predsednik Nar. vlade vstopil v začetku vojske prostovoljno v vojaško službo. — Op. ur.

ko sem jaz celo bil proslil za premestitev. Povdariti moram, da sem poveljeval le kadru in etapnemu bataljonu in da nisem s četami na bojišču razpolagal jaz, marveč poveljnik tržaškega odseka podadmiral Kudelka. Kot poveljnik sem deloval ravno v nasprotnem smislu kot se mi podtika. Do zadnjega dne sem skrbel, da moji strelci ne pridejo v strelski jarek, ampak da ostanejo v službi obrambe jadranskega obrežja in v etapi. To se mi je tudi popolnoma posrečilo, razen v enem slučaju, ko se je pol stotnije pod Kudelkovim, ne mojim poveljstvom stoječih strelcev javilo brez moje vednosti v bojno črto pri Jamljani, na kar sem takoj protestiral pri armadnem poveljstvu v Postojni, sklicujoč se na določila o uporabi strelcev. V sled tega je oddelek zopet odšel v svoje prejšnje postojanke proti Trstu.

6.) Smer mojega mišljenja in delovanja označuje slednjič dejstvo, da se je začela takoj po mojem odhodu od poveljstva v Gradcu ali na Dunaju proti meni preiskava zaradi nepatriotizma in srbofilstva.

Stvar sem predložil častnemu sodu naših častnikov in tudi vodstvu svoje stranke ter mirno pričakujem razsodbo.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1919.

Josip Pogačnik.

Dnevne vesti.

Slovenskim oficirjem. Že zopet moramo, osramočeni od ententnih zastopnikov, ki potujejo po naši zemlji, poročati, da vlada pri nas splošna samovoljnost. Gospodjetrdijo, da imamo svobodno državo Jugoslavijo, toda v Ljubljani dobi človek, nehoti nasprotni utis. Po vseh vogalih mosta se slišijo nemški pogovori in debate. Toda ne samo to. Naši slovenski oficirji se ne morejo odreči nemškutarski cunjam, ki nas še vedno spominjajo na propadlo Avstrijo. Gospodje oficirji se izgovarjajo, da je jugoslovanski krog predrag. Škoda se jim zdi morda 200 K. Toda pred tremi meseci so z lahkoto vrgli tisočake v zrak, samo da so se lahko pokazali v nemško-avstrijskem „Waffenroku“, s katerimi so se ponašali v javnosti. Takrat se jim je morda posrečilo, toda uverjeni smo, da danes ne bodo imeli uspeha. S kakšnim nepopisnim veseljem so izpolnjevali povelja, da smejo nositi najrazličnejša odlikovanja! Zato jim ni nikdar manjkalo denarja! Sedaj pa ko je treba izpolniti povelje naše vlade, da morajo nositi srbsko uniformo, se gospodje izgovarjajo, češ, da je nakup predrag. Saj ni treba, da sedejo cele dneve v kavarnah in drugih lokalih, naj raje skrbijo za moštvo, da dobi vsak vojak, kar mu gre. S tem se priljubijo našim vojakom, vzbudijo v njih narodno zavest in dolžnost, vzdržijo disciplino, ki nam je sedaj tako potrebna — ter si obenem prihranijo denar, da si lahko nabavijo naš jugoslovanski krog. Kaj naj mislijo drugi inozemski žurnalisti in zastopniki? Ali mislite, da se jim morda z nemško uniformo priljubite? Znebite se vendar nemškega duha!

Drugi delavni ljudje se mučijo in javljajo svetu, da smo — zavedni Slovenci, ki hočemo popolno združenje celega našega naroda v svobodni Jugoslaviji pod dinastijo hrabrih in demokratičnih Karagiorgjevičev, med tem pa se v Ljubljani, v središču Slovenije, govori nemško, posnema nemške običaje in navade.

Italijani imajo zasedene naše najlepše kraje in mučijo naše ljudstvo z železno pestjo. Nemci ogrožajo Koroško, kjer je nevarnost velika. Gospodje oficirji naj se resno poprimejo dela in se otresejo vsega notranjega in zunanjega nemškega duha, ki pričra o naši nekdanji sužnjosti! Pozivljamo vse zavedne jugoslovanske oficirje, da naznanijo vse tiste, ki so polni nemškega duha in se ga nočejo iznebiti.

Jugoslovanski oficir.

Ne razširjajte razburljivih vesti! Od vladne strani se nam poroča: Po Ljubljani in tudi drugod po deželi se širijo gorostasne vesti, posebno z ozirom na dogodke na Koroškem. Ljubljana je zadnje čase sploh proslula kot razširjevalno središče raznih vznemirljivih vesti. Gotovo se nahajajo na našem ozemlju še vedno vohuni in sploh plačani ljudje, ki umetno goje nezadovoljnost proti jugoslovanski državi in se v ta namen poslužujejo vsakovrstnih sredstev. Ti kaj radi vržejo med ljudstvo razburljive vesti, ki naj kot črvi glojejo na našem zdravem telesu. Toda tudi domačini bodisi

iz nevednosti bodisi iz malomarnosti širijo take alarmantne vesti. To je gotovo velik narodni greh in velikanska škoda za novo državo. Da, ravno zadnje dneve, ko je stopila v ospredje javnega zanimanja naša mučenica Koroška, krožijo najneverjetnejše vesti, ki po nepotrebnem večajo napetost našega ljudstva. Dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana je, da ugotovi identiteto vsakogar, ki širi lažnjive ljudstvo vznemirjajoče vesti, da ga naznani orožništvu, oziroma policiji, eventualno naravnost sodnji. Tozadevna določila kazenskega zakona se bodo rabila z vso strogostjo. Prepričani smo, da bo zlasti zavednejše občinstvo aktivno sodelovalo pri upostavitvi javnega reda in samo z vso odločnostjo in dosljednostjo izbacilo take sejalce strupenih vesti.

Ponovni poziv poverjeništvu za trgovino in industrijo. Ker kljub tozadevnemu pozivu podpisano poverjeništvu še vedno pogrša poročilo mnogih industrijskih in drugih podjetij o obratnih potrebščinah, se vnovič pozivljajo vsa industrijska in druga podjetja, da prijavijo najkasneje do 20. januarja 1919 svoje potrebe na raznih surovinah in drugih potrebščinah, v kolikor so le-te nabavljali iz sedanjega inozemstva. Naznaniti ni samo približne množine, temveč točne podatke o mesečni potrebi za obratovanje potrebnih surovin, nadalje zlasti bencina, raznih vrst strojnega in gonilnega olja, premoga itd. V kolikor so posamezna podjetja že javila svojo mesečno potrebo v smislu gorenjega poziva, odpade potreba ponovne predložitve, ker se bodo uvaževale dosedanje prijave. Pri tem se podjetja konečno še posebno opozarjajo, da se bo pri morebitni razdelitvi izposredovanega blaga moglo upoštevati le ona podjetja, ki so svojo potrebo pravočasno javile, da se pa interesov takih podjetij, ki niso predložili seznamov, ne bo moglo upoštevati.

Slovenskim akademikom, ki nimajo preveč narodne zavednosti in se ne zavedajo svojih „akademskih“ dolžnosti, svetujemo, naj se zglasijo v našem uredništvu.

Shod pristašev J. D. S. iz Gorishe, ki se je vršil sinoči v gostilni „Zlatorog“, je bil zelo dobro okisan. Razvila se je zelo živahna debata o kandidaturah za državno vijeće in pokrajinski svet. Za državno vijeće sta bili sprejeti kandidaturi dr. D. Puca kot člana in dr. Marušica kot namestnika. Za pokrajinski svet pa so bili izvoljeni: dr. Pavliček in prof. Seydl kot člana ter Andrej Gaberšek in sedlar g. Kravos kot namestnika. Dr. Fornazarič je kandidatura v pokrajinski svet odklonil, ker ima preveč dela v Narodnemu svetu. Sklenilo se je konečno, da se osnuje političen klub v Ljubljani bivajočih Goričanov.

Razžaljeni nemčurji. »Slovenec« z dne 4. januarja se močno huduje nad onimi junaki, ki so podrli kip »Radeckega«. Podpisani pa pravimo, da so ti narodni junaki vredni vse časti, in »Slovenec« bi bolje napravil, če bi dotičnega članka sploh ne bil obelodan. Namesto, da bi jim izrekel javno pohvalo, jih pa še imenuje: podivjano in kulturno propalo tolnje. Sramota! Sploh pa opazamo, da »Slovenec« zadnje čase precej smrdi po »Sustercijanstvu«. Nadalje »Slovenec« tudi ni prav, da narodno-zavedni Jugoslavan iztrebljajo iz kavaren nič vredne nemške časopise. Prav, da to tudi ni kulturno. Tem potom vprašamo »Slovenca« ali je to kulturno, kar počenjajo Nemci na Koroškem in Lahih z njihovo 2000 letno kulturo na Primorskem? Če bomo po receptu »Slovenca«, oziroma po želji »Narodne vlade«, ki je celo enoglasno protestirala proti odstranitvi »Radeckega« in Franceljna, namesto da bi to delo takoj pri njenem nastopu sama ukazala izvršiti, tako upoštevali in čislali kulturo, potem bodo Nemci, oziroma Italijani nad nami kmalu gospodarili in sicer še krutejšje, kot nekdanji »Habsburgovci«. Naše geslo mora toraj biti: zob za zob! — Vsi zavedni Jugoslavan na deželi.

Proti hujskačem! Iz krogov Narodne vlade se nam poroča: Po Spodnjem Štajarskem se pojavljajo med

ljudstvom razni elementi, ki sejejo med narod nezadovoljnost proti Jugoslaviji. Pribijemo, da so ti ljudje ali odstavljani uradniki nemške narodnosti, ali pa drugi došleci iz nemške Štajerske. Ljudstvo se sviri pred takimi notranjimi sovražniki naše države. Dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana je, da vsako hujskanje proti naši državi in netenje nezadovoljnosti med ljudstvom na mestu z vso odločnostjo zavrne in dotičnika takoj bodisi županstvu bodisi orožništvu ali sodnji ovadi. Pometimo po svoji zemlji z vsemi elementi, ki rujejo zoper novi red! — Dan za dnevom opozarjamo merodajne činitele in zahtevamo najstrožji red v blagor naše domovine. Zdi se, da naši opomini vendarle padajo na rodovitna tla. Narodna vlada mora nastopiti z vsemi sredstvi proti raznim hujskačem, ki motijo naše ljudstvo!

Stacijskemu poveljstvu. Z ozirom na najnovejše aretacije sumljivih elementov v Ljubljani, bi bilo nujno priporočiti, da se izvrše pogostoma racije po vseh javnih lokalih, gostilnah, hotelih itd. Le na ta način se iznebimo onih temnih elementov, ki bi hoteli med nami na vsak način delati zgago.

Tirolci v Domžalah konfinirani. Narodna vlada je odredila, da se morajo Tirolci v Domžalah konfinirati. Pametno! Tako bi morala Narodna vlada napraviti tudi drugje.

Članom Višjega šolskega sveta, ki v smislu IV. poglavja naredbe celokupne vlade o prehodni upravi v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 14. novembra 1918, števil. 111 Ur. I. prevzame posle dosedanjih deželnih šolskih svetov, so bili imenovani, oziroma izvoljeni: Anton Sušnik, profesor na I. državni gimnaziji v Ljubljani, predsednik; dr. Franc Ilesič, profesor na realni gimnaziji v Ljubljani, predsednikov namestnik; dr. Franc Skaberné, bivši ministerjalni tajnik, poročevalec za upravne in gospodarske šolske zadeve; dr. Stanko Majcen, vladni koncipist, namestnik poročevalcev; dr. Janko Bežjak, dr. Mihael Opeka, dr. Leopold Poljanec in dr. Ivan Grafenauer, višji šolski nadzorniki; Jožef Majcen, stolni dekan v Mariboru; Ignacij Nadrž, stolni kanonik v Ljubljani; prof. dr. Gregor Pečjak, veroučitelj v Ljubljani in dr. Josip Srebrnič, profesor bogoslovja v Gorici namestnika; dr. Simon Dolar, gimnazijski profesor v Kranju; Dr. Stanislav Bevk, ravnatelj državne realne gimnazije v Ljubljani, namestnik; dr. Anton Breznik, profesor na škofovski zasebni gimnaziji v Št. Vidu pri Ljubljani; Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Ljudevit Černej, nadučitelj v Grižah in Engelbert Gangl, državni vadniški učitelj v Trstu, Anton Gnus, nadučitelj v Dolu, namestnika. Ime zastopnika starišev, kojega bo volil občinski svet ljubljanski, se objavi po volitvi. Za prof. dr. Breznika bo voljen nov namestnik, ker je bil izvoljeni prof. Anton Sušnik imenovan predsednikom.

Iz šolske službe. Narodna vlada SHS je odsvolila iz javne ljudsko-šolske službe Josipa Adolfa, učitelja v Gotevnicah (novomeški okraj).

Imenovan je dr. Ivan Karlin, namestništveni koncipist v Trstu in v Primorju za okrajnega komisarja pri poverjeništvu za uk in bogočastje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Brezžična brzovarna postaja na realki. Prejeli smo: Z ozirom na priobčenje v Jugoslaviji št. 8 Vam sporočim, da brezžična postaja na realki ni pokvarjena, temveč oddaja vsak dan poročila iz Nauena, Pariza, Budimpešte itd. tukajšnjemu korespondenčnemu uradu. Postajo sem začelkom novembra 1918 popravil in od tedaj je postaja nepokvarjena v uporabi.

Stanko Širca, stotnik.

Odbor za zasedeno ozemlje v Ljubljani, Dunajska cesta 31 opetovano prosi vse one, ki prihajajo ali pa odhajajo v zasedeno ozemlje, da se zglašje v uradnih prostorih tega odbora.

Izprememba rodbinskega imena. Narodna vlada v Ljubljani je dovolila vladnemu koncipistu dr. Emil Schottu, da izpremeni svoje rodbinsko ime v »Gaj«.

Um... je gospa Franciška Gärtner, mati g. S. Gärtnerja skontista Mestne hranilnice, Fr. Gärtner, mest-

nega učitelja in lastnika trg. šole, gospe soproge lekarnarja pl. Trnkoczyja. Kljub njeni visoki starosti se je živo zanimala za narodno življenje in se je izrazila, da se je spolnila njena najsrčnejša želja, da je doživela osvoboditev našega naroda. N. p. v m.

Narodna zavednost. Dimnikarski mojster v Radovljici oddaja svojim naročnikom kot novoletno darilo kalendarje z nemškim napisom: »M. Zalokar, Kaminfeger in Radmannsdorf« — z nemškim besedilom in nemškim voščilom!

Za zgradbo Sokolskega doma »Sokolu I.« je nabrala sestra Angelca Lončarjeva znesek K 50.— Stori tudi Ti tako! Na zdar! »Sokol I.«

Podpora za ubogo mater. Na našo včerajšnjo vest »Razkošnost in beda« je daroval neimenovani deset kron. Posnemajte!

Dražba plemenske in molzne živine v Medvodah. Opozarjamo s tem še enkrat na javno dražbo plemenske živine, ki se bo vršila v Medvodah to soboto 11. t. m. Na dražbo pride 100 glav enobarvnih sivorjavih švicarskih krav. Dražba se prične točno ob 9. dopoldne. Kupci naj potrebne vrvi po možnosti seboj prineso. Hlevske verige se bodo lahko dobile v Medvodah.

Društvene vesti.

Predsedstvo Z. J. Ž. sklicuje za nedeljo dne 12. t. m. v Mestni dom v Ljubljani, ob 2. uri popoldne protestni shod z dnevnim redom: 1. protest proti nasilnostim Italijanov, napram našim tovarišem na Krasu in na južnem Tirolskem. 2. Tovariši, naša sveta dolžnost je, da se zavzamemo za naše tovariše-trpine, ki se jih na vse mogočne načine šikanira, in se jih ne pustijo v domovino, ki jih nujno rabi. Pridite vsi! Vse prijatelje jugoslovanskega železničarstva in vso narodno javnost pozivamo, da se protestnega shoda udeležijo. — Predsedstvo Z. J. Ž.

Finančna straža na Slovenskem! Občni zbor kranjskega strokovnega društva obenem ustanovni občni zbor »Društva slovenske finančne straže« vrši se dne 12. januarja t. l. točno ob pol 2. uri popoldne v restavraciji Narodnega doma v Ljubljani. — Odbor.

Narodna čitalnica v Škofji Loki priredi s 15. t. m. srbohrvatski tečaj. Interesenti naj se prijavijo do 10. t. m. pri čitalničnem odboru. **Kraj. org. J. D. S.** priredi v Kozjem v nedeljo, dne 12. januarja t. l. ob pol 3. uri pop. javen shod v prostorih g. Leskovška.

Razna poročila.

Revolucija v Berlinu.

Dunaj, 8. januarja. Glasom poročil iz Berlina se je položaj vlade v zadnjih 24tih urah znatno zboljšal in je upati, da bo vlada obvladala položaj. Posamezni vojaški oddelki so že začeli zapuščati boljševiške Spartakovce ter se pridružujejo vladnim četam.

Bivši „veleizdajalci“.

Praga, 8. januarja. (Ljub. k. u.) Čeh. t. u. poroča: Včeraj je dospelo v Prago pet dijakov, ki so bili za vojne obsojeni v veleizdajalniških procesih. Med njimi je tudi Čabrinović, čigar brat je bil v Sarajevu obsojen na smrt radi udeležbe pri atentatu proti bivšemu nadvojvodi Francu Ferdinandu. Dijaki so bili pred nekoliko tedni izpuščeni iz zaporov v Zenici in Travniku, kjer se jim je zelo slabo godilo. Sedaj bodo nadaljevali v Pragi svoje študije. Intervenirali bodo tudi pri pristojnih oblastih, naj se pripeljejo zemeljski ostanki Prinčipa in Čabrinoviča, ki so bili pokopani v Terezinu, v Sarajevu.

Trocki aretiral Ljenina.

Kodanj, 9. januarja. (Lj. k. u.) »Berlinske Tidende« objavlja poročilo lista »Göteborgs General-Tidnings« iz Bergena, glasom katerega pravijo potniki iz Moskve, da je Trockij dal aretirati Ljenina in se izklical za ministra. Vzrok za to pozornost vzbujajoče postopanje je nesoglasje glede boljševiških reform. Ljenin je stremel po združenju z menjševiki, da odstrani teror.

Pogajanje med Italijo in Nemško Avstrijo. Nemške banke se vrnejo v Trst.

Dunaj, 8. januarja. (Ljub. k. u.) »Neue Freie Presse« poroča, da se je pretekli teden na Dunaju odposlanstvo italijanske vlade pogajalo v z ravnateljstvu dunajskih bank, ki so imele svoje podružnice v Trstu. Italijanski

delegati so se pogajali predvsem z ravnateljstvi Kreditnega zavoda, Anglo banke, Union Banke in Depozitne banke zaradi povratka v Trst, ker je trgovsko obratovanje onih tržiških trgovcev, ki so imeli svoj denar naložen v dunajskih bankah, zelo oteškočeno. Ravnatelji dunajskih bank so predložili italijanski delegaciji memorandum, v katerem zahtevajo celo vrsto varščin, med drugim tudi za transport depozitnih vrednosti v Trst. Kar se tiče zadnje točke, so menda italijanske oblasti pripravljene, pripeljati imetje bank s posebnim italijanskim vlakom in italijanskim spremstvom v Trst. Nadalje bo smel tudi dvakrat na teden kurir dunajskih bank potovati v Trst, da bo tako omogočena zveza med osrednjimi zavodi in podružnicami v Trstu. Ako se bodo pogajanja ugodno končala, se bodo podružnice dunajskih bank vrnila v Trst koncem januarja ali v začetku februarja.

Avstrijska vojna justica.

Dunaj, 8. junuarja. (Ljub. k. u.) Čeh. t. u. poroča: Vojni državni urad je imenoval komisijo, ki naj pregleduje akte vojaških sodišč, primere očitne kršitve pravice, zlorabe justice, nastop poveljnika, delovanje vojaških sodišč itd. Krivce bodo naknadno kaznovali. Razen tega bo komisija preiskavala vedenje vojskovodij in poveljnikov.

Živila iz Amerike na potu.

Ženeva, 6. januarja. (Lj. k. u.) Čeh. t. u. poroča: „Herald“ javlja iz Newyorka: Osem transportnih ladij z živili za osrednje države je 2. januar zapustilo Hoboken. 4. ladje so odplule 3. januarja.

Papež za vojne ujetnike.

Frankobrod, 6. januarja. (Lj. k. u.) Čeh. t. u. poroča: List „Frankfurter Nachrichten“ javlja iz Curiha: Papež je zaprosil dne 2. januarja zavezničke, naj odpošlejo vojne ujetnike osrednjih držav v domovino. Kakor vse kaže, bodo zaveznički ugodili tej želji.

Gospodarstvo.

Žigovanje (štempljanje) bankovcev (Važno za vse). Te dni se razglasi v Uradnem listu naredba poverjenstva za notranje zadeve in za finance od 3. t. m., ki po naročilu kr. ministrstva v Belemgradu odreja žigovanje (štempljanje) bankovcev avstro-ogrskih banke. To je prvi korak, da pridemo polagoma — pot je še dolga in trnjeva — spet do polnovrednega denarja. Naše prebivalstvo je pač inteligentno dovolj, da bo znalo ceniti njega dalekosežni pomen. Brezprimerne in anarhične draginje, pod katero ječimo, ni zakrivilo samo pomanjkanje blaga, tudi dobičkarji in špekulantje vseh vrst in slojev nimajo vsega na vesti, dober del gre na rovaš dejstva, da sta slaba politika in — vsled tega čisto naravno tudi — slabo finančno gospodarstvo blagopokojne Avstrije spravile naše bankovce najprej na svetovnem trgu in potem še v inozemskem prometu skoro ob ves kredit. Denar je koncem koncev blago, in kot dobiš za slabo blago v prvotnem pomenu besede le toliko dobrega, da je tvoj kupčijski drug oškodovan po množini, kar nedostaja na kakovosti, tako mora na slabem denarju vedno toliko prideti, da pride prodajalec z veliko številko na svoj račun.

Če ozdravimo bankovce, izpolnjen je torej eden predpogoj, dasi ne edini, da ozdravi naše gospodarstvo v obče. Tudi lajik bo razumel, da se nihče ne more lotiti te težavne operacije, dokler ne ve, v kakem obsegu je naš trg okužen s slabimi bankovci. Zato je treba najprej ugotoviti dotično celokupno svoto ali, kot bi se tudi lahko reklo, inventirati in zabraniti nadaljni dotok. To se pa da tehnično najlažje in najzanesljivejše izpeljati na ta način, da se vsak „bolan“ bankovec zaznamuje, z gotovim znamenjem. t. j. „žigosa“, kot pravijo Srbi in Hrvati, ali po domače štemplja. Že kot tako je torej žigovanje za celokupnost in za vsakega posebej tako važno, da smemo pričakovati, da se bo prinesla zadnja krona k štempljanju. Za tistega pa, ki je slep ali trmast dovolj, da tega ne vidi ali noče uvideti, bodi pristavljeno še to, da z nežigovanimi bankovci po 20. januarju ne bo mogel niti plačati davkov in drugih dolgov pri državnih in javnih blagajnicah. niti se mu bodo taki bankovci zamenjali svoječasnno za dobre domače. Preostaja mu torej edino le up, da bo na Dunaju več dobil. Ne želimo Dunaju nič slabega, dvomimo pa, da bi mogel podkrepiti prizadetim ta up, če je odkritosrčen in vesten.

Štempljale bodo nalašč za to imenovane komisije, katerih člani bodo župan (njegov namestnik) in še nekaj drugih zanesljivih oseb, ki jih bo imenovalo okrajno glavarstvo. Te komisije bodo poslovale za eno ali več občin skupaj ali za odlomek občin po navodilu okrajnega glavarstva. Udeleženci zvedo pravočasno po občin-kem predstojniku, v katerem kraju bo poslovala zanje določena

komisija. Vse drugo bo kaj jednostavno: izpolniš „prijavo“, ki jo dobiš pri okrajnem glavarstvu ali pri komisiji za par vinarjev in predloži to prijavo z bankovci vred svojih komisiji. Štempljati se mora v tvoji navzočnosti, bankovce pa dobiš takoj vrnjene. Pomagaš si pa lahko tudi na ta način, da izročiš bankovce denarnemu zavodu, o čemur bo še govorili.

Na dan torej z bankovci, posebno tudi vi, naši kmetovalci, ki čepite na njih zares, kot bi bili čisto zlato in ki ste s tem nezmiselnim in negospodarskim, ravnanjem mnogo zakrivil, da je Avstriji vsake kvatre zmanjkalo bankovcev in da je morala vsled tega oskrbeti si novih, kar je zlo le še povečalo. Dajte si vsaj sedaj dopovedati: denar je blago, čim več ga je, tem manj je vreden.

Proč s tisto nezaupnostjo, ki ste jo gojili — s pravico ali ne, se danes ne bomo menili — do prejšnje državne uprave. Danes vas pozivlje vaša lastna, domača vlada, ki ne dela za tujca ali celo za sovražnika, marveč za vas in nima nobenega drugega namena, nego speljati voz denarnega gospodarstva iz jarka, ki v njem tiči napol polomljen, spet nazaj na cesto in potem do kolarja in kovača.

Nič se vam ne bo zgodilo. Celo zvedavi davčni oblasti je izrecno prepovedano stikati po svotah, ki ste jih prinesli žigosati, zatisniti bo morala obe očesi. Tudi vsi tisti, ki so zaposleni pri žigovanju, je zaukazana stroga molčečnost. Vlada zadržno pričakuje od njih razsodnosti in čuta odgovornosti dovolj, da se bodo ravnali po tem predpisu. Če bi se pa le kdo spozabil in kaj izdal — naznanite ga brez ozira na levo in desno okrajnemu glavarstvu (magistru v Ljubljani), kaznovan bo, da si bo zapomnil.

Sicer vam pa — kakor rečeno — naredba omogoča, da se izognete komisiji. Pojdite k denarnemu zavodu (hranilnici, banki), do katerega imate zaupanje in ki boste o njem zvedeli, da sme sam štempljati bankovce, in dogovorite se z njim, da preštemplja tudi vaše. Ne dvomim, da vam bodo šli v skupnem interesu kolikor mogoče na roko.

Slednjič še par besedij na naslov tistih, ki jih bo glavarstvo poklicalo, da sodelujejo pri žigovanju t. j. na „zaupnike“ kot jih imenuje naredba. Da se bodo posvetili svojemu poslu z vso vnemo in vestnostjo, ki jo zahtevata skrajna važnost in nujnost žigovanja, ni treba da bi se jih še posebej opozorilo. Če tudi je pa javna uprava pripravljena, da jim povrne izredne stroške, ki bi jih jim povzročili posli žigovanja, apeluje vendar na njihovo domorodstvo, da se po možnosti odpovedo prostovoljno ti odškodnini. Ne stojimo ravno slabo — zapravljati pa tudi ne smemo. Naj prodre končno v vse sloje spoznanje, da daš sebi, kar daš javnosti, spoznanje, ki odlikuje zrele narode in ki se pri nas ob prejšnjih razmerah ni moglo razviti, ki naj je pa tem bolj gojimo sedaj.

Internirajte sumljive elemente na slovenskem ozemlju!

Zadnje vesti.

Dalmatinci proti Italiji.

Belgrad, 9. januarja. (Izv. por.) Iz Italije se je vrnilo večje število bivših avstrijskih vojnih ujetnikov iz Dalmacije. Dalmatinci so prosili za sprejem v srbsko armado, ker se hočejo boriti do zadnje kaplje krvi proti Italiji za svojo Dalmacijo.

Posvetovanja v Zagrebu.

Zagreb, 9. januarja. (Izv. por.) Danes dopoldne sta se pripeljala v Zagreb s posebnim vlakom minister dr. Kramar in poverjenik za finance dr. Kukovec. Posvetovala sta se dolgo s tukajšnjimi politikami. Jutri zjutraj se odpeljeta skupno z ministroma Svet. Pribičevićem in dr. Lukiničem v Belgrad.

Prestolonaslednik na potu v Pariz.

Belgrad, 9. januarja. (Izv. por.) Prestolonaslednik Aleksander, ki potuje te dni v Pariz, se bo peljal iz Dubrovnika do Marseillesa na francoski bojni ladji, katero mu je dalo na razpolago francosko pomorsko poveljništvo. Ob povratku iz Pariza se bo mudil več tednov v Zagrebu, kjer mu že pripravljajo stanovanje.

Za prehrano Jugoslovanov na Dunaju.

Zagreb, 9. januarja. (Izv. por.) Dunajski konzularni zastopnik dr. De-franceschi, ki se je mudil več dni v Zagrebu, da uredi prehrano za dunajske Jugoslovane, se vrne jutri na Dunaj. Posrečilo se mu je preskrbeti, da bodo mogli imeti Jugoslovani na Dunaju lastno aprovizacijo.

Žigovanje bankovcev.

Zagreb, 9. januarja. (Izv. por.) Jutri se prične žigovanje avstro-ogrskih bankovcev.

Aprovizacija.

Krompir na rdeče izkaznice A. Stranke z izkaznicami ubožne akcije, zaznamovanimi s črko A. dobe krompir v soboto, dne 11. t. m. pri Mühleisnu po naslednjem redu: od 8 do 9 šte. 1 do 90, od 9 do 10 šte. 90 do 180, od 10 do 11 šte. 181 do 270, popoldne od 2 do 3 šte. 271 do 360, od 3 do 4 šte. 361 do 450, od 4 do 5 šte. 451 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kg stane 30 vin.

Cena sladkorju. Kilogram sladkorja stane do preklica v trgovinah 3 K 20 v.

Prodaja praških klobas na rdeče izkaznice B. Mestna aprovizacija bo prodajala strankam z rdečo izkaznico „B“ klobase v petek, dne 10. t. m. v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Na vrsto pridejo stranke od št. 1200 do 1500. Vsaka oseba dobi pol kilograma; kilogram stane 8 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Trgovski lokal z delavnico se išče za takoj na prometnem prostoru. Naslov pove upravništvo. 10-1

Uradnik voj. oskrbovališča želi meblirano sobo v najem ako mogoče v bližini Zaloške ceste in s posebnim vhodom. Ponudbe pod „Goričan 26“ na uprav. 2-1

Sarolograf (šapirograf), prvovrsten, se ceno prod. — Ponudbe pod „Predvojno blago“ na upravništvo.

Violina se ceno prod. — Ponudbe pod „V“ na upravništvo.

Fot. aparat „ICA“ 9x12, ozir. „Ernemann“ filmski aparat 4x5x6, oboja še čisto nova, se zamenja za dobro ohranjen aparat 10x15. Naslov pove upravništvo.

Mesarji in prekajevalci! Pozor! Dobro upeljana mesarija, prekajevalnica in gostilna z velikimi prostori, na glavnem trgu, z velikimi stroji in električnim motorjem se prod. radi bolezni. Naslov na upravništvo „Jugoslavije“ pod „Ugodna prilika“.

Mesečna soba s posebnim vhodom se išče za takoj. Ponudbe na upravništvo. 3-1

Usnjene čevlje po novih cenah v vseh oblikah in velikostih zopet razpošilja „Čevljarska zadruga“ Miren, začasno Vrbovec, p. Mozirje. Zahtevajte cenik.

Kupi se več opravnih garnitur za izložbena okna, event. tudi posamezne Cenj. ponudbe na trdko Al. Matelič. Ljubljana, Kongresni trg 3/1.

Kočijaž, spreten in trezen se sprejme k za slovenački jezik po 1 čas v upr. „Jugoslavije“.

Srpski oficir traži učitelja iii učiteljicu za slovenački jezik po 1 čas po podne. Obratiti se hotel „Union“ št. 15.

Blagajničarka z dobrimi izpričevali želi primerne mesto. Ponudbe pod „Blagajničarka“ na upravništvo. 3-1

Prostovoljna prodaja

se vrši dne 13. t. m. na Rimski cesti št. 3/II. (Recherjeva hiša). Prodajalo se bo iz proste roke: Antika, kakor tudi moderna sobna oprava, originalne perzijske preproge, sedla, razne druge stvari, svetilke itd.

Začetek razprodaje ob 10. dopoldne.

VINO.

Prodam 300 hl dobrega, belega, novega vina.

Ne kislo. — Stanovitnost garantirana. Cena K 470.— za 100 l, Ljubljana, z užitnino. — Staro vino po dogovoru.

MILKO JESIH, Ljubljana,
Florijanska ulica št. 36.

„Narodna knjižnica“.

Snopič 1.

Valentina Vodnika

izbrani spisi.

Cena 1 K, po pošti 1 K 20 vin.

Natisnila in založila

Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Proslavimo spomin Valentina

Vodnika s tem, da ga spoznamo!

Naročite takoj!

Ni je več! Moja preljubljena, nenadomestljiva ženka, ozir. sestra, svakinja in tetka, gospa

Jožica Lucin roj. Bajtova
trgovka

je v četrtek, dne 9. t. m. ob 1. uri popoldne po daljšem bolehanju, predvidna s sv. zakramenti, mirno preminula.

Zadnja pot nenadomestljive bo v soboto ob 3. uri popoldne iz deželne bolnice k Sv. Križu.

Sv. maše se bodo darovale v raznih cerkvah.

Valentin Lucin, soprog. — **Pavla Sever roj. Bajt, Marijanca, Krista Lotrič roj. Bajt, sestre.** — **Franc, Viktor, Ciril, bratje.** — **Tončka Bajt roj. Vrtačnik, svakinja.** — **Rudolf Sever, Josip Lotrič, svaka.** — **Marica Sever, Ljubo in Vladovita Bajt, nečak in nečakinji.**

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštanskim paketima od 20 kg uz dolje naznačene cijene:

Mast . . . po 24 K po kg Suhe šunke . po 22 K po kg
Slaninu . . po 28 K po kg Salamu (Braunšv.) po 20 K po kg

la kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg.

la kavin nadomjestak u paketima 1/4kg po K 6.50 po kg.

Novac unapried iii 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje (Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku količino sa sobom poneti. 46 20-13

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti, Nova Gradiška, Slavonija.